

PASAULINĖS FANTASTIKOS AUKSO FONDAŠ

3

PRAGAIŠTINGAS KRĖSLAS

Užsienio fantastika

PRAGAIŠTINGAS KRĖSLAS.

Užsienio rašytojų fantastiniai apsakymai ir
apysakos

Turinys

**Žanas Ferè (Prancūzija)
NUOBODUS SEBASTIANO SIUŠO
GYVENIMAS**

**Aizekas Azimovas (JAV)
KILNIAŠIRDŽIAI MAITĖDOS**

**Erikas Frenkas Raselas (Anglija)
PRAGAIŠTINGAS KRĖSLAS**

**Toras Ogė Bringsverdas (Norvegija)
PASAKA**

**Klifordas Donaldas Saimekas (JAV)
PASIVAİKŠČIOJIMAS MIESTO
GATVĖMIS**

**Rišardas Glovackis (Lenkija)
ĮSKUNDIMAS**

**Džekas Viljamsonas (JAV)
ŽVILGSNIS Į PRAEITĮ**

**Normanas Sinradas (JAV)
IŠRADIMŲ AMŽIUS**

**Artūras Pordžis (JAV)
RUUMAS**

**Janušas A. Zaidelis (Lenkija)
AGENORO ŠUNYS**

**Robertas Šeklis (JAV)
UŽDRAUSTA ZONA**

**Artūras Klarkas (Anglija)
DEVYNI MILIJARDAI DIEVO VARDŲ**

**Uršula K. Le Guin (JAV)
MEISTERIAI**

**Danielius Kyzas (JAV)
GĖLĖS ELDŽERNONUI**

- "La vie terne de Sebastien Suche" © 1965 by J.M. Ferrer.
"The Gentie Vultures" © 1957 by Isaac Asimov.
"Seat of Oblivion" © 1965 by Eric Frank Russell.
"Eventyr" © 1968 by Tor Age Bringsvaerd.
"To Walk the City Streets" © 1972 by Clifford D. Simak.
"Donos" © 1982 by Ryszard Giowacki.
"Hindsight" © 1940 by Jack Williamson.
"The Age of Invention" © by Norman Spinrad.
"The Nine Billion Names of God" © 1957 by Arthur C. Clarke.
"The Masters" © 1963 by Ursula K. Le Guin.
"The Ruum" © 1951 by Arthur Porges.
"Psy Agenora" © 1982 by Janusz A. Żaidel.
"Restricted Area" © 1953 by Robert Sheckley.
"Flowers for Algernon" © 1959 by Daniel Keyes.
Viršelio dailininkas Adomas MATULIAUSKAS
Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"
3 tomas. Serija įkurta 1990 m.
Vertimas į lietuvių kalbą © leidykla "Eridanas", 1992
Elektroninė versija © Knygute.lt, 2012

Žanas Ferè (Prancūzija)

NUOBODUS SEBASTIANO SIUŠO GYVENIMAS

Pačiame auksaspalvės lygumos viduryje rengėsi pakilti Imperijos laimeris, dydžiu pri-lygstantis krikščoliniam Kosminio Uosto bokštams. Jo priekis buvo aštrus it durklo ašmenys, o ant korpuso gelsvai violetinėje trijų dirbtinių Žemės saulų šviesoje tviskėjo Vyriausiojo Vado herbas. Šalia buvo nupiešta ir trispalvė valstybinė Imperijos vėliava. Ketvirtasis oranžinis šviesulys - tikroji planetos Saulė - artėjo į zenitą ir tiesiog pūtėsi akyse.

Sebastianą Šiušą kankino nuobodulys. Jis stovėjo savo buto balkone, gyvenamojo komplekso "Rojus" 73-ame aukšte, ir apžiūrinėjo žvaigždėlaivį. Kambaryje nardė stebuklingų žuvyčių guotas - tai savo rafinuotą fantaziją demonstravo personalinis psichografas. Kituose kambariuose - meistriškoje Edemo sodų kopijoje - šėlo pusnuogės gražuolės.

Atslinko vidudienis. Sebastianas liūdnai atsibuso ir atstūmė valgį, kurį jam paslaugiai pa-

davė robotas kulinaras. Kiek vėliau jis vis dėlto prisivertė nuryti Kanopaus ambrozijaus gurkšnelį ir vėl graudžiai atsiduso.

Atsidusęs trečią kartą jis išėjo iš balkono. Siušą kaipmat apsiautė aromatingi debesėliai, tačiau jis skubėjo kuo greičiau palikti savo erdvų butą. Veltui bandė jį užburti kerinčios muzikos garsais krištolinės kolonos ir tyriausio vandens fontanėliai - jisėjo pro šal.

Prisiartinęs prie Centrinio Šulinio, asmeniniu sraigtasparniu nusileido žemyn. Priskridęs Didžiąją Žvaigždžių Arką pamatė, kaip kasdieninis popiečio lietutis smagiai barbena į praeivių energetinius skėčius.

Sebastianas išlipo iš sraigtasparnio, ir šis nulėkė namo, o žmogus nužingsniavo Triaukščio Prospekto linkui. Jis nepaprastai skubėjo ir nekreipė jokio dėmesio į didmiesčio malonumų ištroškusią minią.

Visko sutiko Sebastianas savo kelyje - ir formaltiečių su virpančiais ūseliais; ir permatomų vegų; ir kiklopiškų voragyvių, ką tik atvykusių iš vienintelės gyvenamos Mego sistemos planetos; ir be perstojo čirškiančių rausvų rutulių su žaliomis akimis; ir mažulyčių dinozaurų. Jis vos nesusidūrė su tiršto rūko debesiu, apgabusiu naujosios Žemės sąjungininkės 6,804

Alfos +3 planetos gyventoją.

Jis matė daugybę Rinkos pasiuntinybės pareigūnų, Draugiškų Žvaigždynų princų su savo svitomis.

Iki dantų ginkluoti Dedešvos Sąjungos kariūnai...

Laiko keliautojai, tik minutėlei išnėrę iš praeities gelmių, kad po varginančios melodonto medžioklės įgautų jėgų puotos pas faraoną Amenchotepą išvakarėse...

Tarpžvaigždinio Laivyno Kapitonai, kurių veidus buvo nurusvinę įvairiaspalvių saulių spinduliai...

Abejingos merginos mutantės, tantai paukščių, čiulbančių virš minios...

Žlibi žmogžudžiai, tokie romūs dieną, bet mirtinai pavojingi naktį...

Ir štai pagaliau Didžioji Žvaigždžių Aikštė pereita.

Sebastianas akimirksniui užvertė galvą, žvilgsniu palydėdamas dangun kylantį žvaigždėlaivį, kuris skrido į Trikampės galaktikos pakraštyje esančią planetą.

Tačiau jis net nedirstelėjo į mažytį padarėlį su akutėmis ant stiebelių, kviečiantį Siušą į praeitį, nesvarbu, ar tai būtų terciaro periodas,

ar Kubla Chano epocha.

Jis žengė didžiulėmis permatomomis plokštėmis - Pasaulinės Kelionių Agentūros stogu. Ši Agentūra galėjo pasiųsti turistą į bet kurį, net ir į aną pasaulį.

Jis nė nemirktelėjo Sapnų Pardavėjui, kuris lengvai galėjo patenkinti bet kokią jo užgaidą.

Sebastianas ėjo spėriai ir tik tiesiai.

Už jo liko Vaivorykštinė Arka, stovinti ten, kur Triaukštis Prospektas kerta Pabaisų Sodą. Siušas praėjo pro Kosminį Verbavimo Centrą, aplenkė Neįtikėtinų Malonumų Šventyklą, neužsuko į Neapsakomų Smagumų Rūmus.

Paskui jis nužingsniavo Prospektu žemyn ir praėjo pro gigantiškas Viešojo Psichografo projekcijas, akies mirksniu atvaizduojančias visas mintis, kurios kirba praeivių galvose. Tai buvo keista nuogų pusmoterių, puskareivių, pusmedžių, pusvaikių, pragaro kunigaikščių bei žvėriavabzdžių mozaika...

Du Prospekto lygmenys susiliejo į vieną prie pat Sraigtinio Bokšto, stūksančio ant upės kranto; joje plaukiojo eldijos - ąsočiai bei senos baržos su daugybe dailininkų androidų denyje. Nežinia kodėl visi šie pusžmogiai tapė vieną ir tą patį Monė paveikslą "Mergina su

gėlėmis".

Išvydęs Bokštą Sebastianas atkuto. Tarsi įgavęs naujų jėgų, jis džiaugsmingai atsikvėpė pilna krūtine.

Skėtis skrajūnas nuskraidino jį į viršutinį pastato lygmenį aukštai virš upės, kuri žėrėjo keturių saulių spinduliuose ir iš aukštybių buvo panaši į sustingusius liepsnos liežuvius.

Ir štai Sebastianas Siušas viduje. Jis pėdina tuščiu koridoriu su pilkomis sienomis ir praeina stiklinę arką su užrašu "Biblioteka".

Kiek toliau, dviejų koridorių susikirtimo vietoje, trykšta nuostabaus vyno fontanelis.

Sebastianas pasuka dešinėn į koridorių, kuriame zuja įvairiausios būtybės. Pirmasis, vis užmesdamas žvilgsnį į didžiulį kišeninį laikrodį, pralekia amžinas nenuorama Zuikis. Paskui pasirodo Katinas. Jis net susiriesdamas keikia vagį, nudžiovusį vieną jo batą. Netrukus prie Sebastiano prieina mergaitė su raudona kepuraitė ir klausia kelio pas savo senelę. Tai gera jo draugė, tik ne ji šiandien jam galvoj.

Šiandien Sebastiano negali sulaikyti nė vienas iš šitų pasakiškų androidų. Eidamas jis tik pamoja Liūdnajam Princui, tyčia nekreipia dėmesio į Nykštuką Nosį, nepastebi Bremeno

muzikantų, kurie žygiuoja grodami linksmą maršą. Tikslas jau arti. Dar vienas posūkis - ir jis išvysta rankomis susikabinusius Mėlynbarzdį ir Sniego Karalienę, kurie dalijasi gausia klastų bei intrigų rezgimo patirtimi.

Tačiau Sebastianas neturi laiko jų klausytis. Durys jau visai čia pat.

Keturi žingsniai, trys - ir štai žavingai girgždėdamos jos prasiveria.

Sebastianas įeina ir išvydęs kalnus knygų apstulbsta iš susižavėjimo.

Čia jo laukia Bredberis ir Šeklis, Saimekas ir Tenas, Kempas ir Azimovas, Andersonas ir Leinsteris, Leiberis ir Raselas, Jangas ir Blišas, Harisonas ir Šo, Veinbaumas ir Meitsonas, Diksonas ir Kuperis... bei nesuskaičiuojama daugybė kitų rašytojų.

Pusiau apgraibomis tarsi neregys Sebastianas Siušas prieina prie knygų kalno papėdės. Jis suklumpa užkliuvęs už Makintošo ir griūdamas stveriasi Klarko. Vargais negalais atsistojęs ir negrabiai atsirėmęs į spalvingų knygelių piramidę, nugriūva ant mozaikinio Kraitonų bei Finėjų kilimo.

Iš jo krūtinės išsiveržia palaimingas atodūsis: jis žino, kad po minutės kitos nuobodulys išga-

ruos kaip dūmas, nes jis pasiners į beribį fantastikos pasaulį.

Vertimas © Joana TAUBIENĖ, 1991.

Fiction, No 145,1965.

Aizekas Azimovas (JAV)

KILNIAŠIRDŽIAI MAITĖDOS

Praėjo penkiolika metų... Nematomoje Mėnuliu pusėje vis dar stovėjo įsikūrusi charų bazė.

Neįtikėtina! Negirdėtas dalykas! Nė vienas charas ir įsivaizduoti neįsivaizdavo, kad teks šitiek sugaišti. Specialūs dezaktyvacijos būriai penkiolika metų buvo pasirengę bet kurią minutę vykdyti užduotį - pulti žemyn, kiaurai radioaktyvius debesis, ir gelbėti visa, ką tik įmanoma tiems nedaugeliui laimingųjų... Ne dykai, žinoma...

Deja, jau penkioliką kartą planeta apsuko ratą aplink savo Saulę. Kiekvieno apsisukimo metu jos palydovas apskriedavo savo orbita trylika kartų, o atominio karo nebuvo...

Šios planetos gyventojai, didžiosios mąstančios pusbeždžionės, sprogdino branduolinius užtaisus tai vienoje, tai kitoje vietoje. Stratosfera maksimaliai persisotino branduolių skilimo produktais, radiacija pasiekė kritinę ribą. Bet atominis karas vis neprasidėjo. Karo nebuvo...

Devi Enas nuoširdžiai vylėsi, kad į jo vietą

atsiųs ką nors kitą. jis buvo ketvirtasis iš eilės kapitonas, paskirtas vadovauti šiai kolonijinei ekspedicijai (vargu ar teisinga ją taip vadinti, penkiolika metų bergždžiai išlaukus), tačiau jis be galo džiaugtųsi, jei, paskirtų penktąjį. Dabar, kai iš Tėvynės, iš Charijos, buvo siunčiamas Vyriausiasis Inspektorius asmeniškai įvertinti situaciją, galimas daiktas, ilgai laukti neteks... Puiku!

Devi Enas stovėjo Mėnulyje, įlindęs į skafandrą, ir svajojo apie namus - apie Chariją. Jo ilgos plonos rankos be atvangos judėjo, tarytum pakludamos protėvių šauksmui instinktyviai tiesėsi namų link, Devi Enas buvo nedidelio ūgio - vos tesiekė metrą. Per stiklinę plokštelę priekinėje šalmo dalyje buvo matyti tik jo tamsus ir susiraukšlėjęs veidas su mėsinga, guvia, nuolat krutančia nosimi pačiame viduryje, Mažas, atsikišęs nuostabios barzdos kuokštelis atrodė visiškai baltas veido fone. Nugaroje, truputi žemiau juosmens, prie skafandro buvo pritaisytas specialus maišelis, kuriame patogiai gulėjo trumpa, striuka charo uodega.

Be abejonės, Devi Enas nesistebėjo savo paties išvaizda, nors jis puikiai suprato, kuo charai skiriasi nuo visų kitų protaujančių būtybių,

gyvenančių Galaktikoje. Charai vieninteliai buvo tokie maži, jie vieninteliai turėjo uodegas ir buvo vegetarai, pagaliau jie vieninteliai išvengė žudančio atominio karo, kuris sunaikino visas kitas žinomas protaujančių būtybių rūšis.

Jis stovėjo žemumoje, panašioje į dubenį (Charijoje panašus dalykas, tik kiek mažesnis, vadinamas krateriu), kuri driekėsi daugybę mylių, o ją žiedu juosianti kainų grandinė tolumoje liejosi su horizontu. Pietinėje kalnagūbrio papėdėje, kur nepatenka tiesioginiai saulės spinduliai, išaugo miestas. Iš pradžių tai buvo laikina stovykla, bet, metams bėgant, čia atgabeleno patelių, gimė vaikų... Dabar jau atsirado mokyklų, prašmatnių hidroponinių įrenginių, milžiniškų vandens rezervuarų ir viso kito, reikalingo miestui, kuris įsikūrė palydove, neturinčiame atmosferos.

Stačiai juokinga! Pastatytas didžiulis miestas tik todėl, kad kažkokia planeta nepradeda atominio karo, nors turi visus branduolinius ginklus.

Atvykęs Vyriausiasis Inspektorius, be abejonės, iškart paklaus to paties, apie ką nesuskaičiuojamą daugybę kartų įkyriai klausė savęs Devi Enas....

